

KARTELOVÉ DOHODY TYPU BID RIGGING

- jak jim předcházet
- jak je poznat a co dělat

NARUŠENÍ SOUTĚŽE ORGÁNY VEŘEJNÉ SPRÁVY

- stručný exkurz

Obsah školení

- Fenomén BID RIGGINGU
- Prostředí náchylné k bid riggingu
- Role veřejných zadavatelů
- Typy důkazů
- Indicie na bid rigging
- Materiály týkající se bid riggingu
- Co dělat
- § 19a soutěžního zákona – orgány veřejné správy narušující soutěž

Bid rigging

Soutěž je nejefektivnější způsob výběru (poměr kvalita / cena)

Bid rigging = tajná dohoda mezi uchazeči o veřejnou zakázku

- Nelegální kartelová dohoda
- Cílem je ovlivnění výsledku výběrového řízení
- Nemusí se jednat o veřejnou zakázku
- Organizované jednání, často korupční jednání

Bid rigging - podstata

- Dohoda o tom, kdo v dané soutěži předloží cenově „nejvýhodnější“ nabídku (krycí nabídky; odstupování).
- Dohoda o tom, že se soutěže zúčastní jen omezený počet uchazečů a další možní uchazeči do nich své nabídky nepřihlásí (utlumení nabídek)
- Dohody mezi uchazeči o protiplnění a vzájemné kompenzaci (rotace, subdodávky, finanční platba, faktury za neprovedené výkony, uzavření smlouvy, spolupráce v jiné oblasti)
- Extenzivnější aktivity – rozdělení trhu (území, zákazníci)

Bid rigging - boj

- Potenciál ÚOHS X zdroje (role prevence)
- AKTIVITY ÚOHS
  - Zlepšit monitoring k odhalení a postižení této nelegální praxe
  - Aktivně přispět ke zvýšení konkurence v oblasti zadávání veřejných zakázek
  - Zvýšit povědomí veřejnosti o této praxi
  - Zaměření na malé a střední podnikatele

Bid rigging – právní kvalifikace

- § 3/1 ZOHS – Dohoda soutěžitelů
  - Písemná zřídka
  - Postačí vzájemná shoda
  - Nemusí splňovat žádné náležitosti uzavírání smluv (jednání za společnost, forma atd.)
- § 248 (§ 255, 256, 257) TZ – Trestný čin fyzické osoby

Bid rigging – důsledky

- Důsledky:
  - Plýtvání penězi z veřejných rozpočtů (odhad 10 – 50%)
- Rizika a sankce:
  - Trestněprávní (§ 248/2; § 255, 256, 257 TZ)
    - FO – trestný čin/PO – přešupek
  - Administrativněprávní (z. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže)
    - Peněžitá sankce
    - Zákaz účasti v zakázkách
    - Leniency a narovnání
  - Občanskoprávní (z. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti soutěže)

Bid rigging – typické prostředí

- Potřeba utratit prostředky do konce roku
- Obava před protahováním VŘ, námitkami a přezkumem
- Nedostatečná kontrola
- Neznalost příslušného trhu
- Netransparentnost
- První či jen občasné zadávání, nezkušenost

Bid rigging – typické prostředí

- Malý počet soutěžitelů
- Omezené či žádné vstupy na trh
- Neměnný proud poptávky a nabídky
- Průmyslová sdružení
- Opakovanost nabízení
- Identické či jednoduché produkty
- Málo alternativ či žádné
- Malá či žádná technologická změna

Bid rigging – role veřejných zadavatelů

- Musí být aktivní
- Maximální informovanost před vyhlášením zadávacího řízení (trh, zboží, firmy, podobná VŘ)
- Nastavit podmínky zadávacího řízení pro maximální účast uchazečů (neomezovat regionálně, obratem, referencemi; malé podniky)
- Nastavit výběrové řízení tak, aby došlo k efektivnímu snížení komunikace mezi uchazeči (nejistota o tom, kdo vše se uchází)
- Pečlivě volit kritéria hodnocení výsledků soutěže
- Informovat zaměstnance zadavatele o rizicích spojených s těmito tajnými dohodami
- Pokud chci vyloučit uchazeče kvůli podezření z kartelu, musím mít dostatečné důkazy

Bid rigging – prevenční role zadavatelů

- Otevřená řízení preferovat před uzavřenými
- Ať uchazeči předem definují subdodavatele
- Preferovat cíl nikoli cestu
- Role compliance programů
- Chtít čestná prohlášení o samostatném vypracování nabídky obsahující popis možných sankcí a důsledků bid riggingu
- Kontrola nabídek – znalost indikátorů bid riggingu
- Poučení zaměstnanců jak postupovat - podněty

Typy důkazů - bid rigging

Přímé důkazy

- Přímá komunikace – komplexní dohoda
- Přímá komunikace – konkrétní zakázky

Nepřímé důkazy

- Podobnosti ve vztahu k podávání a zadávání zakázek
- Podobnosti přímo v nabídkách
- Indexace nabídek

Přímé důkazy

A 6/1
(celkem 4 listy)

Od: Roman Svoboda [mailto:svoboda@seznam.cz]
Odesláno: 16. září 2010 19:00
Komu: Majvald
Předmět: FW: výběrovka
Přílohy: Nabídka Holder Martin.doc

Prosím křoví

Dej tam prosím hlavičku a podepiš to a stačí poslat e-mailem, datum neměnit.

m.jahoda@prokubice.cz

První oranžáda.

díkec

S pozdravem

Ovořech Roman
Garland Osv. Hladko.
Ú zoologické zahrady 2
635 00 Brno
tel. 5420 00 00
www.garland.cz

British Roman
- 1963: 1963-1964
- 1965: 1965-1966

Od: "Přibyl, Jan" <jan.pribyl@seznam.cz>
Komu: "Č" <...@...>
<...@...>
Odesláno: 22. března 2010 21:48
Připojit: Kopie - E-mail-odd mechanizace a.xls
Předmět: České dráhy

Zasílám vám seznam mechanizátorů s návrhem rozdělení jak se o ně postaráme.
Z těchto zástupců se tvoří požadavky na investice a domlouvali jsme se , že budeme ukazovat stroje i na menších
provozech.

Pokud máte připomínky k rozdělení, prosím o info, ať víme kdo má region na starosti. Pokud souhlasíte prosím o
odpověď.

Schválené investice na rok 2010.

Ústí na Labem -1x Tajfun+safety,1xJensen 530XL.

Pardubice – 2x Yan Mar YSR 90F

Roboflail – Zlín – zrušeno

Tajfun + safety – zrušeno – nevím kam,zkusím zjistit.

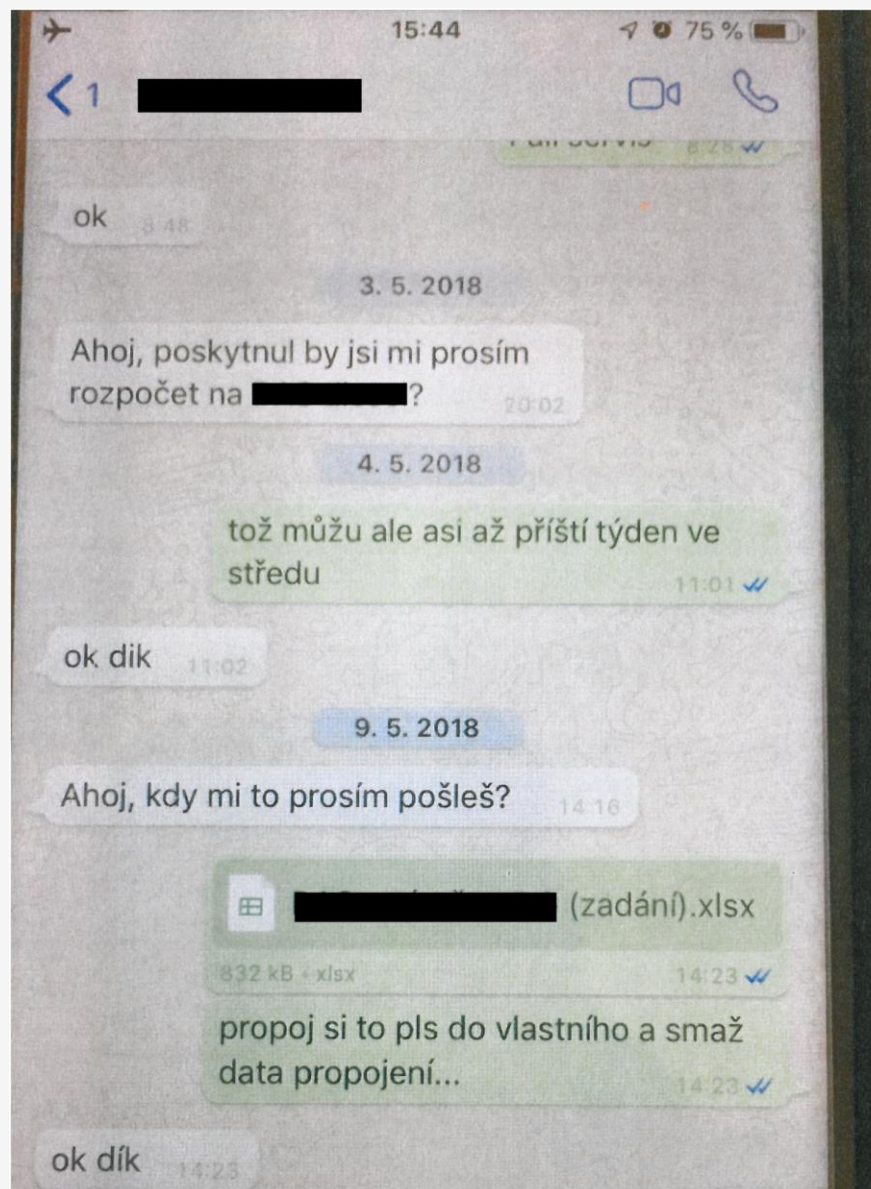
Tyto informace si nechejte prosím pro sebe, slouží pouze pro vás o co je zájem.

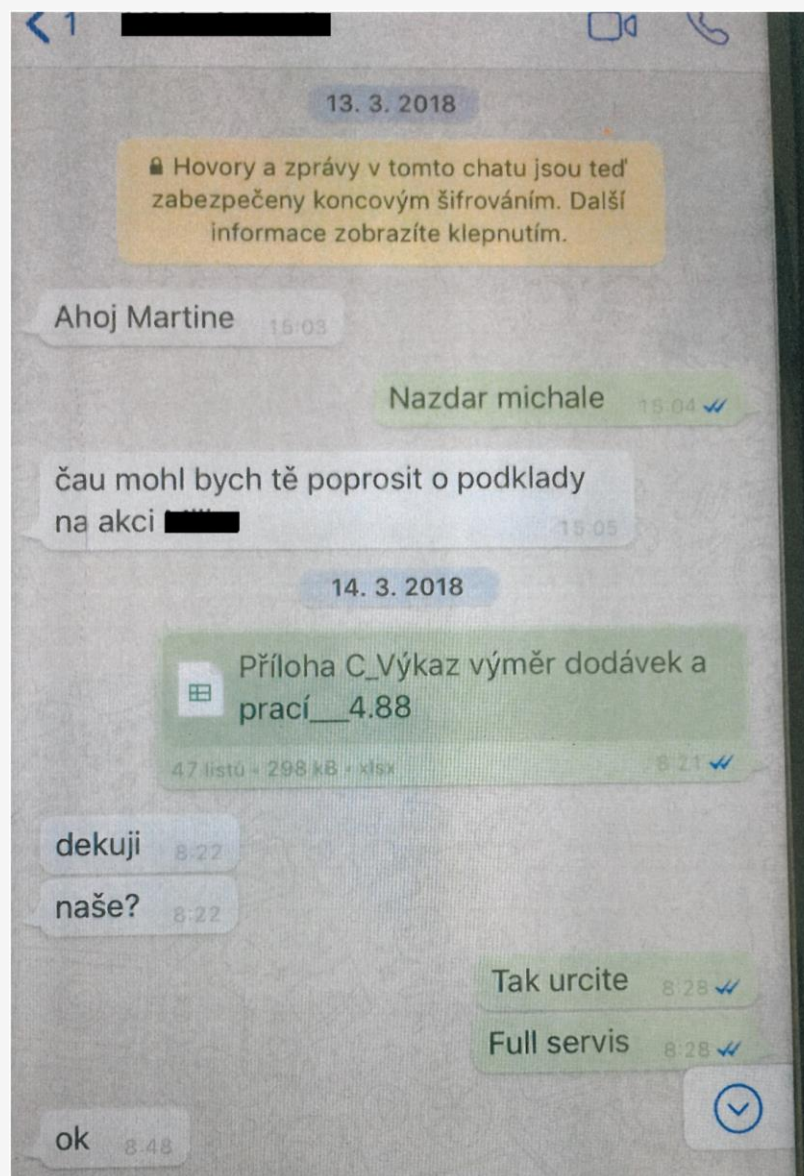
Předběžně - Další předvedení na setkání mechanizátorů: 19 -20.5.2010 opět Přibyslav- Agria Tajfun – safety +
zima,Roboflail.

Organizační jednotka	Jméno a příjmení mechanizátora	e-mail	telefonní čísla
SDC Brno	rel		972 625 296
SDC České Budějovice	tr		972 544 893
SDC Hradec Králové	Pavel	P	972 341 559
SDC Jihlava	omír	F	972 646 575
SDC Karlovy Vary	el	B	972 442 441
SDC Liberec	vald	F	972 365 406
SDC Olomouc	rtin, Ing.		972 742 724
SDC Ostrava	š	F	972 766 732
SDC Pardubice	n Roman	F	972 322 951
SDC Plzeň	náš		972 522 740
SDC Praha	ntišek	F	972 224 857
SDC Ústí nad Labem	řich	F	972 422 545
SDC Zlín	nír, Ing.	F	972 724 951

Bid rigging s cílem rozdělit si trh

Bid rigging – indicie / nepřímé důkazy

- Nepodání nabídky dodavatelem, který se běžně podobných výběrových řízení účastnil
- Neobvykle malý počet uchazečů o zakázku
- Neočekávané odstupování ze soutěže případně odstoupení vítěze, který se poté stane subdodavatelem
- Vítězí stále stejný uchazeč, případně dochází k rotaci stejných uchazečů (např. u téhož zadavatele)
- Vzájemné kontakty konkurentů, možnost se setkat před podáním nabídek (např. prohlídka místa plnění/stavby apod.)

Indicie v dokumentech předkládaných uchazeči o zakázku

- **Cenová podobnost** – hlavní indicie o koordinaci, např. shoda většiny položek („na halíř“), opakující se index (cena vítěze x 0,15), pravidelné zvýšení ceny o určitou hodnotu na dalších místech pořadí (+150.000, +300.000, +450.000), apod.
- Judikatura KS v Brně v bid riggingové kauze (Stavební firmy – Prostějov, 62 Af 26/2019): „...podle zdejšího soudu není jiné alternativní možnosti vysvětlující podobnosti v nabídkách, než že žalobci jednali ve vzájemné shodě a koordinovali svoji nabídky...“, obdobně KS v Brně (Administrátoři dotací - 29 Af 14/2020-169)

Typy důkazů bid rigging – INDEX

	Společnost A		Společnost B		A/B
	cena	celkem	cena	celkem	
1	2 681,40	2 949 540,00	2 706,00	2 976 600,00	0,99
2	3 050,40	610 080,00	3 075,00	615 000,00	0,99
3	10 110,60	1 921 014,00	10 209,00	1 939 710,00	0,99
4	23 505,30	4 701 060,00	23 739,00	4 747 800,00	0,99
5	34 095,60	6 819 120,00	34 440,00	6 888 000,00	0,99
6	21 549,60	4 309 920,00	21 771,00	4 354 200,00	0,99
7	10 110,60	2 022 120,00	10 209,00	2 041 800,00	0,99
8	10 959,30	876 744,00	11 070,00	885 600,00	0,99
9	1 340,70	5 161 695,00	1 353,00	5 209 050,00	0,99
10	725,70	2 793 945,00	738,00	2 841 300,00	0,98
11	23 505,30	90 495 405,00	23 739,00	91 395 150,00	0,99
12	287 746,20	124 795 526,94	290 649,00	126 054 471,30	0,99
13	35 313,30	135 956 205,00	35 670,00	137 329 500,00	0,99
14	11 685,00	12 853 500,00	11 808,00	12 988 800,00	0,99
15	787 126,20	2 361 378,60	795 072,00	2 385 216,00	0,99
16	155 016,90	4 650 507,00	156 579,00	4 697 370,00	0,99
17	307 475,40	3 689 704,80	310 575,00	3 726 900,00	0,99

Indicie v dokumentech předkládaných uchazeči o zakázku

- Vizuální podoba – písmo (stejně zvýraznění, podtržení..), dělení odstavců, stejně formulovaná prohlášení, stejné řazení dokumentů, vynechané přílohy...
- Odesláno ze stejné pošty, stejným kurýrem, stejnou osobou ...
- Identické chyby v psaní, počtech, nesprávné dělení slov, nesprávné uvedení jmen na obálce...
- U elektronických dokumentů stejné vlastnosti – autor, poslední změna, apod.
- Stejní subdodavatelé

Obvyklá obrana a zdůvodnění

Podoba nabídek:

- Náhodně zvolený stejný poddodavatel – není-li prokázán přímý kontakt mezi uchazeči, jsou soudy spíše na straně uchazečů (*není postaveno na jisto, že...*)
- Použití ceníků (RTS)
- Využití vzorů od zadavatele

Důvody odstoupení:

- Nedostatek volných kapacit – uchazeč se však běžně hlásí do dalších VŘ a plní jiné zakázky
- Nenadálé provozní důvody

Bid rigging – vybrané případy

- Komunální technika, odpadové hospodářství
- Strojní vybavení, automobily, ochranné prostředky, AV technika, IT vybavení a řešení, výukové pomůcky
- Stavebnictví (silnice, okna, rekonstrukce škol, hřišť, jídelen...)
- Energetické inženýrství
- Převážní služby

Za posledních 10 let cca 0,5 mld. pravomocně uložených pokut, první zákaz plnění VZ 2021

Materiály ÚOHS týkající se prevence a detekce BID RIGGINGU

<https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody/bid-rigging.html>

Materiály OECD týkající se prevence a detekce BID RIGGINGU

<https://www.oecd.org/competition/cartels/fightingbidrigginginpublicprocurement.htm>

Podezření zadavatele na bid rigging

CO DĚLAT?

- nikdy nekonzultovat své podezření s uchazeči, ale ani s běžnými zaměstnanci zadavatele, kteří by např. mohli být s uchazeči v užším styku
- nezveřejňovat svá zjištění a podezření
- zajistit maximum důkazů, které možné podvodné jednání dokládají (nabídkové dokumenty, korespondence, obálky...)
- vést detailní záznamy veškerého podezřelého chování a podezřelých prohlášení včetně údajů o tom, koho se týkalo, kdo jiný byl přítomen a co přesně se stalo a bylo řečeno (poznámky by měly být činěny v průběhu události, nebo když jsou ještě v čerstvé paměti zadavatele)
- kontaktovat Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který je v případě potřeby schopen zajistit anonymitu (viz dále Kontakty)
- po konzultaci zvážit, zda je vhodné ve výběrovém řízení pokračovat

Praktické rady pro zadavatele

- Průběžné zvyšování povědomí zaměstnanců o bid riggingu (nebezpečnost, detekce)
- Tvorba výběrových řízení i s ohledem na riziko bid riggingu
- Upozorňovat uchazeče o zakázky na problematiku bid riggingu
  - Čestná prohlášení
  - Upozornění na sankce
  - V případě detekce spolupráce s ÚOHS a PČR
- Vědět jak podezření řešit, kam se obrátit

Máte-li důkazy, indicie či pouhé podezření, že výběrové řízení bylo ovlivněno dohodou mezi uchazeči o veřejnou zakázku, neváhejte a obraťte se na:

**Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
třída Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno**

E-mail:

igor.pospisil@uohs.cz
petra.kostalova@uohs.cz

V případě potřeby vám bude zaručena anonymita.

§19a ZOHS – narušení soutěže orgány veřejné správy

Orgán veřejné správy nesmí při výkonu veřejné moci bez objektivně ospravedlnitelných důvodů narušit hospodářskou soutěž

Výjimky: Správní a daňový řád

zákonná pravomoc a nástroje výkonu správy (bez excesu) – transparentní a předvídatelný výkon správy - objektivní důvody případného odlišného výsledku výkonu správy pro její adresáty

§19a ZOHS – narušení soutěže orgány veřejné správy

Otázky:

- i) Dojde k omezení počtu nebo rozsahu dodavatelů?
- ii) Sníží se možnost dodavatelů soutěžit?
- iii) Sníží se motivace dodavatelů soutěžit?
- iv) Dojde k omezení možností nebo informací dostupných spotřebitelům?

Šetření na místě, vyžadování informací, pokuty

**Děkujeme vám
za pozornost.**